

Muzeul Maramureșan
Sighetu Marmăției

PROIECT CO-FINANȚAT DE

Mirela Ana BARZ

Vasile Timur CHIȘ

măștesugART

Sighetu Marmăției
2020

mestezugART

"Când vizitezi Maramureșul înțelegi de ce grecii vechi spuneau la materie, în general, "lemn". Și cultura și civilizația pleacă de la lemn. Coloana de templu (cu frunzele de la corintic) a fost la început trunchi de lemn. ... Vai de lumea care și-a pierdut lemnul, materia!"

Constantin Noica, *Călătorie în Maramureș*, în *Calendarul Maramureșului*, Asociația Tinerilor Artiști „Măiastra”,
Baia Mare, 1980, p. 71

Inițiator:

Muzeul Maramureșan, Secția de etnografie

Coordonator proiect:

drd. Chiș Vasile Timur

Echipa de proiect:

Știrb Vasile Nelu – asistent manager

Dr. Barz Mirela Ana – expert patrimoniul cultural mobil

Pop Petru Ioan – specialist restaurare

Chiș Anuța – responsabil financiar

Foto: Chiș Vasile Timur

Traduceri: drd. Colibaba Maria

Perioada de implementare: 01 iulie – 01 noiembrie 2020

Locul desfășurării proiectului:

Sighetu Marmăției, Vadu Izei, Desești, Breb, Călinești

Consultanți:

Restauratori Muzeul Satului Maramureșean: Bledea Ioan Liviu, Pop Petru Ioan

ISBN 978-973-0-32925-4

Tipar: Aska Grafika

Proiectul mestesugART este finanțat cu sprijinul Administrației Fondului Cultural Național. Această publicație nu reprezintă în mod necesar poziția Administrației Fondului Cultural Național. AFCN nu este responsabilă de conținutul publicației. Acest aspect constituie în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

Proiect cultural finanțat prin Administrația Fondului Cultural Național

Proiectul **meșteșugART** și-a propus prezentarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial, în cazul nostru meșteșugul sculpturii în lemn, dar și a meșterilor populari care continuă acest meșteșug, să contribuie la îmbunătățirea cadrului și a mijloacelor de acțiune pentru punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial din Maramureșul istoric. Cultura tradițională maramureșeană se exprimă cu ajutorul vechilor meșteșuguri care încă se practică în zonă, iar meșterii populari își practică meșteșugul la ei acasă, în atelierele lor.

APLICANT:

- ✓ Muzeul Maramureșan, Secția de Etnografie

PARTENERI:

- ✓ Liceul Tehnologic Marmația
- ✓ Liceul Tehnologic Forestier

SCOPUL PROIECTULUI:

✓ Promovarea patrimoniului cultural imaterial în rândul elevilor, prin învățarea tehnicilor tradiționale de sculptură în lemn de la meșterii populari implicați în proiect și valorificarea acestora.

ACTIVITĂȚILE PROIECTULUI:

- ✓ Managementul proiectului
- ✓ Cercetarea de teren – arhivarea - constituirea unei baze de date privind tehnicile tradiționale ale prelucrării lemnului, uneltele specifice, meșterii populari din localitățile: Vadu Izei, Desești, Breb, Călinești
- ✓ Amenajarea unei anexe gospodărești din Muzeul satului maramureșean în vederea organizării atelierelor de lucru.
- ✓ Conceperea unor activități alternative extra-curriculare dedicate elevilor: workshop-uri interactive pentru sculptura în lemn, deprinderea tehnicilor de lucru tradiționale
- ✓ Organizarea unui seminar pe tematica proiectului la care vor participa elevi, profesori și specialiști din zonă
- ✓ Organizarea unor expoziții tematice care să valorifice obiectele realizate de elevi atât la muzeul nostru, cât și la cele două licee partenere
- ✓ Promovarea proiectului

Câteva considerații privind meșteșugul prelucrării lemnului în Maramureș

Cea mai importantă ocupație într-o *țară a lemnului* este prelucrarea lui, ceea ce a dus la individualizarea Maramureșului, multe dintre construcțiile din lemn reprezentând adevărate monumente de arhitectură, meșterii de aici fiind recunoscuți în țară și peste hotare.

Subzona Mara – Cosău este o zonă bogată în păduri de foioase și rășinoase, oferind astfel materia primă pentru confecționarea caselor, anexelor, uneltelor, mobilierului, instalațiilor, dar și a bisericilor. Până nu demult, Maramureșul era recunoscut ca „țara lemnului” și se vorbea, după cum afirma Simion Mehedinți, de o adevărată „civilizație a lemnului”.

Prelucrarea lemnului se pierde undeva în negura timpului, cele mai vechi dovezi din Maramureș păstrate până azi fiind: bârnele de stejar de la vechea biserică de lemn din localitatea Văleni datate dendrocronologic în anul 1367, fosta mănăstire din Bogdan Vodă (Eggertsson O., Baboș A., 2002) care a fost demolată în anul 1947, o bârnă de stejar datată în anul 1410 de la Mănăstirea Bârsana (Constantin N., Vasile T. C., 2018), turnul bisericii din Copăciș datat în anul 1530, reconstruit la biserica din Breb (Baboș A., 2004, p. 154), ușile împărătești de la biserica din Oncești din 1621 (Marius Porumb, 1971) etc.

Dovadă a vechimii acestui meșteșug stau și inscripțiile de pe ancadramentele ușilor de intrare a caselor vechi, majoritatea datând de la sfârșitul secolului al XVII-lea și prima jumătate a secolului al XVIII-lea, azi restaurate în marile muzee în aer liber din țară, majoritatea în Muzeul Satului Maramureșean din Sighetu Marmăției. Foarte puțini meșteri din Țara Maramureșului, înainte de anul 1990, și-au scris numele sau inițialele pe operele create de ei, cea mai veche inscripție cu numele meșterului „Meșter Gavril” o întâlnim în biserica din Oncești datată 1621 (Baboș A., 2004, p. 200). În Muzeul Satului Maramureșean pe meștergrinda casei Codrea apar inițialele meșterului „F.L.G.M.”, iar pe meștergrinda casei Dunca din Ieud apare numele meșterilor „... MAISTRU KINDRIȘ DAN CU PLEȘ IONAS ÎN ANUL DOMNULUI 1810” (Dăncuș M., 2010, p. 30-31). După anul 1990 numele meșterului sau inițialele lui apar tot mai des pe porți, troițe și obiecte de artizanat. Toate acestea sunt dovezi ale perenității acestui meșteșug încă din vremuri îndepărtate.

În secolul al XVII-lea sunt amintite breslele dogarilor și rotarilor în Maramureș, iar Limitația din anul 1629 prevedea prețurile ce puteau fi cerute pentru confecționarea rudei, roților și axei de la căruțe trase de boi

sau cai (Livia Ardelean, 2012, pp. 293, 300).

Fiecare țăran practica acest meșteșug pentru nevoile proprii. Mai târziu au apărut meșteri specializați pe categorii: meșteri constructori de case și de diverse acareturi gospodărești (numiți „maistări”). La Budești, pe Valea Cosăului, pe lângă faptul că „maistării” ciopleau grinzi și trăgeau dranițe, aceștia confecționau case „la gata”, pe care le vindeau locuitorilor altor sate, în condiții mult mai avantajoase decât dacă le-ar fi construit pe loc din materiale cumpărate. O altă categorie sunt cei care confecționează mobilierul tradițional. Pe Valea Marei, localitatea Desești era recunoscută ca centru de confecționare a lăzilor de zestre, care a funcționat până la sfârșitul secolului al XIX-lea (Dăncuș M., 1986, p. 71).

Lemnul pentru construcție și pentru nevoile comunității era „ales și nu luat de-a valma din pădure” (Francisc N., pag. 13) după un anumit obicei al comunității, azi foarte puțini meșteri populari mai țin seama de acest obicei. Existau obiceiuri legate de timpul de tăiere, lunile noiembrie – februarie fiind indicate pentru tăiatului lemnului, apoi tăierea copacilor pe lună nouă pentru a fi goliți de sevă și gănganii, curățire trupească și sufletească a celor care participau la exploatarea pădurii (trebuiau să fie spălați, spovediți, rugăciunea specială a butinarilor trebuia spusă în comun).

Ca o continuitate a prelucrării lemnului din cele mai vechi timpuri stau mărturie și elementele decorative, urme ale unor străvechi civilizații (Mihai Pop în albumul lui Francis N., *Arta lemnului în Maramureș*, p. 5) care, inițial, au avut funcții magico-mitice (Mihai Dăncuș, 1986, p. 71) și care s-au păstrat și transmis din generație în generație până în zilele noastre. Și, după cum spunea Mircea Eliade: *”tezaurizează o întreagă serie de simboluri cosmologice care, de multă vreme, sunt pur și simplu motive decorative”* (Mircea Eliade, 1939, p. 680).

Transformările satului maramureșean pe plan economic, social și cultural nu au dus la dispariția artei populare ci la o dezvoltare a ei în mod creator. Dacă vorbim de schimbări majore legate de arhitectura zonei și luăm în considerare materia primă folosită, lemnul, schimbările sunt puține, ele reflectându-se mai mult în tehnicile de prelucrare a materialelor care au evoluat odată cu instalațiile de prelucrare, dar și în stilizarea motivelor decorative.

În fiecare localitate cercetată în cadrul proiectului, dar și din întreg Maramureșul, există meșteri specializați care lucrează mobilier tradițional (mese, scaune, lăzi pentru depozitarea textilelor, cuiere, paturi etc.), unelte agricole, troițe, obiecte de cult, case tradiționale, instalații tehnice, execută lucrări de tâmplărie, mici obiecte de artizanat etc.

Aceștia sunt fie țărani care se ocupă ocazional de această meserie, dar mai pricepuți în arta cioplitului ”meșteri pă sama lor”, fie membrii familiei. Meșterii au învățat fie singuri, fie au preluat meseria pe linia neamului sau au afinități în acest domeniu. Nu puțini țărani au fost meșterii propriilor case. Unii s-au ridicat și au devenit meșteri de biserici și de porți, sculptura în lemn împodobind atât capetele grinzilor de la case, ancadramentele ușilor și ale ferestrelor, cerdacele, stâlpii porților, cât și micile obiecte casnice și gospodărești. Dovezi vii ale *civilizației lemnului* se văd și azi pe Valea Cosăului, Valea Izei și Valea Marei. Sunt porțile gospodăriilor din Berbești, Ferești, Călinești, Sârbi și Budești, precum și în muzeele în aer liber din Sighet, Baia Mare, Cluj, București, Sibiu, Golești.

În ultimele decenii ale secolului trecut s-a pus mare accent pe construcția de porți, reluând astfel vechile tradiții în construcția porților maramureșene, dacă ne gândim că la mijlocul secolului al XX-lea Francisc Nistor inventaria în Maramureș 785 de porți și vranițe (Fr. Nistor, 1977, p. 8). Astăzi, numai în satul Călinești, pe Valea Cosăului, se găsesc peste 58 de porți tradiționale, diferite ca mărime, număr de stâlpi, ornamente sculpturale (Barz M., Kosinszki S., Nemeș N., 2018, p. 7).

Meșteri renumiți au transmis meșteșugul lor celor care lucrează azi. Meșterii populari din toate satele din Țara Maramureșului folosesc, pe lângă unelte și tehnici tradiționale, unelte și mașini moderne, lucru care le-a ușurat munca și le-a dat posibilitatea să se exprime mai „frumos”.

Trebuie să menționăm și câțiva meșteri care au rămas în conștiința locală și care au fost cunoscuți și recunoscuți: Gheorghe Borodi, Pătru Godja ”Moș Pupăză”, Petru Bledea din Vadu Izei, Pop Gheorghe a Gânjului, Pop Ion Taina din Desești, Utan Mihai din Călinești, dar și meșteri care azi încă continuă acest meșteșug despre care vom vorbi în rândurile următoare.

Potrivit unei statistici din anul 1930, arta lemnului era reprezentată de 320 de meșteri, alături de care lucrau 694 de ucenici. Cercetările efectuate cu 40-50 de ani în urmă consemnează pentru Maramureș 244 de meșteșugari, dintre care 77 erau specializați în arta lemnului și a pietrei, restul în alte categorii ale culturii populare. O cercetare realizată de Fundația IUGA, în anul 2009¹ ne arată că în 40 de localități din județul Maramureș au fost identificați 67 de meșteșugari din toate domeniile artei populare maramureșene.

¹ Cercetare efectuată în cadrul proiectului „Memoria Gestului – Element Patrimonial între Uitare, Salvare și Devenire”, realizat de Fundația social-culturală pentru democrație ”identitate. unitate. generozitate. acțiune” (i.u.g.a.), în parteneriat cu Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară, Baia Mare. Proiectul a fost finanțat de Guvernele Irlandei, Principatului Liechtenstein și Norvegiei prin Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European.

Azi, în localitățile cercetate de noi, am identificat 45 meșteri, sculptori în lemn, dintre care 9 în Vadu Izei, 16 în Valea Stejarului, 7 în Breb, 4 în Călinești, 3 în Văleni și 6 în Desești. Aceștia sculptează mobilier tradițional (cuiere, lăzi de zestre, mese, scaune etc.), porți, prispe, mobilier bisericesc, obiecte casnice, obiecte de ritual, obiecte de artizanat, execută lucrări de tâmplărie, construiesc și/sau restaurează case tradiționale și chiar biserici. Toți sunt meșteri iscusiți, care au învățat meșteșugul fie pe linie familială, fie au fost ucenici pe lângă sculptori pricepuți, fie au făcut specializări în domeniu. Meșterii pe care i-am regăsit azi în teren sunt cei ce vor duce mai departe acest meșteșug și artă pe care au ”moștenit-o”, sunt cei care creează adevărate sculpturi în lemn și caută să transmită ”vechi mituri ale spiritualității maramureșene” (Fr. Nistor, 1980, p. 20).

Suntem convinși că meșteșugul confecționării lemnului și arta populară vor supraviețui și vor reprezenta, în permanență, marca noastră de identitate în conceptul cultural național. Însă și de noi depinde dacă meșteșugul și arta populară vor supraviețui mileniului în care trăim.

Bibliografie:

Romulus Antonescu, *Dicționar de simboluri și credințe românești*, 2009

Livia Ardelean, *Istoria economică și socială a Maramureșului*, editura Ethnologica, Baia Mare, 2012

Alexandru Baboș, *Șura cu grajd a lui Pătru Berci Albuțu. Un martor evocator al bisericii de lemn din Văleni și un document de arhitectură sacrală maramureșeană de la începutul secolului 16*, în ”Arhitectura Religioasă din Transilvania”, vol. IV, 233-248, Satu Mare, 2007

Alexandru Baboș, *Tracing a Sacred Building Tradition. Wooden Churches, Carpenters and Founders in Maramureș until the Turn of the 18th Century*, Lund, Sweden, 2004, pag. 109

Mirela Ana Barz, Nicoleta Nemeș, Sorin Alin Kosinszki, *poARTA MARAMUREȘEANĂ*, Sighetu Marmăției, 2018

Mihai Dăncuș, *Zona etnografică Maramureș*, Editura Sport-Turism, București, 1986

Eggertsson, O., Baboș, A., *Dendrochronological dating in Maramureș with special emphases on objects from the Maramureș museum in Sighetu Marmăției, Romania*, în ”Tradiții și Patrimoniu”, nr. 2–3. 40–49, 2002

Mircea Eliade, *Simbolismul arborelui sacru*, în „Revista Fundațiilor”, nr. 4, 1939.

Francis Nistor, *Arta lemnului în Maramureș*, Baia Mare, 1980

Marius Porumb, *Ușile împărătești de la Oncești și Budești Susani. Contribuții privind icoanele maramureșene din sec. XVII*, în Studia Universitatis, Historia, 16, fasc. 1, 1971

Pamfil Bîlțiu, *Prelucrarea artistică a lemnului în arta populară din Maramureș*, Editura Eurotip Baia Mare, 2010

***, *Calendarul Maramureșului*, Serie nouă, an V, nr. 10-11 noiembrie 2009 - octombrie 2010, Editura CYBELA Baia Mare, 2010

*** Raport 2018 în cadrul proiectului PN-III-P2-2.1-PED-2016-1058 - A new technique regarding dendrochronological dating. Statistical, biological and chemical approach (Constantin Nechita, Vasile Timur Chiș)

craftART

"When you visit Maramureș you understand why the ancient Greeks were generally calling the mater "wood". The culture and civilisation are based on wood. The column of the temple (with the Corinthian leaves) was at first a wooden trunk. ... Pity on the world that has lost its wood, its matter!"

Constantin Noica, Journey to Maramures, in the Maramureș Calendar, Association of Young Artists 'Maiastra', Baia

Mare, 1980, p. 71

Initiator:

The Maramureș Museum, Ethnography Section

Project Coordinator:

Drd. Chiș Vasile Timur

Project team:

Știrb Vasile Nelu – assistant manager

Dr. Barz Mirela Ana – mobile cultural heritage expert

Pop Petru Ioan – Restoration Specialist

Chiș Anuța – financial officer

Photo: Chiș Vasile Timur

Translations: Drd. Colibaba Maria

Implementation period: 1 July – 1 November 2020

Project venue:

Sighetu Marmatiei, Vadu Izei, Desești, Breb, Călinești

Consultants:

Restorers - From the Maramureș Village Museum: Bledea Ioan Liviu, Pop Petru Ioan

ISBN 978-973-0-32925-4

Print: Aska Grafika

The project meșteșugART (craftART) is funded with the support of the National Cultural Fund Administration. This publication does not necessarily represent the position of the National Cultural Fund Administration. AFCN is not responsible for the content of the publication. This is entirely the responsibility of the beneficiary of the funding.

A Cultural Project funded by the National Cultural Fund's Administration

mestesugART (craftArt) Project aims to present and promote the intangible cultural heritage, in this case the craft of wood carving and as well the craftsmen who continue to practice this craft, to contribute to improving the framework and means of action for the enhancement of the immaterial cultural heritage of the historic Maramures. The traditional culture of Maramureş is expressed with the help of the old crafts which are still practiced in the region and also by the popular craftsmen still practicing their craft at home, in their workshops.

APPLICANT:

- ✓ Maramures Museum, Ethnography Section

PARTNERS:

- ✓ Marmația Technological High School
- ✓ Forestier Technologic High School

THE AIM OF THE PROJECT:

- ✓ Promoting the intangible cultural heritage among students by learning traditional wood carving techniques from popular craftsmen involved in the project and harnessing them.

PROJECT ACTIVITIES:

- ✓ Project management
- ✓ Field research – archiving – the creation of a database to comprise information on traditional techniques of wood processing, specific tools and traditional craftsmen from the following villages: Vadu Izei, Desești, Breb, Călinești
- ✓ The landscaping of a household annex in Maramureş Village Museum in order to organize the required workshops.
- ✓ Designing alternative extracurricular activities dedicated to students: 4 interactive workshops for wood carving, learning traditional working techniques
- ✓ Organizing a seminar on the project's theme involving students, teachers and specialists from the area
- ✓ Organizing thematic exhibitions to capitalise on the objects made by students at both our museum and the two partner high schools
- ✓ Promoting the project

Considerations regarding the craft of wood processing in Maramures

The most important occupation in a land of wood is its processing, which led to the individualization of Maramures, many of the wooden constructions representing real monuments of architecture, the craftsmen here being recognized at home and abroad.

The Mara – Cosău sub-area is an area rich in deciduous and resinous forests, thus providing the raw material for the manufacturing of houses, annexes, tools, furniture, installations, as well as churches. Until recently, Maramureș was recognized as the "land of wood" and there were talks, as Simion Mehedinti said, about a true civilization of wood.

The history of wood processing is lost somewhere in the mists of time, the oldest evidence in Maramureș preserved to this day being the oak beams of the old wooden church in the village of Văleni dated dendro-chronological in 1367, the former monastery of Bogdan Vodă (Eggertsson O., Baboș A., 2002) which was demolished in 1947, another oak beam dated in 1410 in the Monastery of Bârsana (Constantin N., Vasile T. C., 2018), the church tower in Copăciș village, dated 1530, rebuilt in the church in Breb (Baboș A., 2004, p. 154), the royal doors of the church in Oncești in 1621 (Marius Maize, 1971) etc.

Proof of the age of this craft also sits the inscriptions on the entrance doors of the old houses, most dating from the late 17th century and the first half of the 18th century, today restored in open air museums all over the country, most of them restored in the Maramures Village Museum from Sighetu Marmatiei. Before 1990 very few craftsmen from the Maramureș County wrote their names or initials on the works they have created, we came accross the oldest inscription with the name of the craftsman "Meșter Gavril" in the church of Oncești dated 1621 (Baboș A., 2004, p. 200). In Maramureș Village Museum on the house of the craftsman Codrea we can spot the initials of the craftsman "F.L.G.M.", and as well on the "meștergrinda" (wooden beam crossing all rooms through the middle of the house) of Dunca house from Ieud we can find the names of the craftsmen working here"... MAISTRU KINDRIȘ DAN WITH PLES IONAS IN THE YEAR OF GOD 1810" (Dăncuș M., 2010, pp. 30-31). After 1990 the craftsman's name or initials appear more and more often on gates, "troite" (large wooden crosses) and handicrafts. All this engravings are evidence of the permanence of this craft from distant times.

In the 17th century, the crafts of wood barrel and wood wheel makers are mentioned in Maramureș, and the Limitation from 1629 was providing the prices which could be charged for the manufacturing of the

wooden pole, wheels and axle of wagons drawn by oxen or horses (Livia Ardelean, 2012, pp. 293, 300).

Each peasant was practicing this craft for his own needs. Later, specialized craftsmen guilds appeared by categories: craftsmen builders of houses and of various household auxiliaries (which are called "maistări"). In Budești, on Cosău Valley, in addition to the fact that the "maistări" were carving beams and pulling wooden shingles, they have started to build "ready-made houses", which they then sold to residents of the other villages, on much more advantageous terms than if they would have built them on the required location from bought materials. Another category is of those who make the traditional furniture. On Mara Vale, the village Desești was recognized as a manufacturing centre for dowry crates, which operated until the end of the 19th century (Dăncuș M., 1986, p. 71).

The wood for constructions and for the needs of the community was "chosen and not randomly taken from the forest" (Francisc N., p. 13) after a series of customs of the community. Today very few craftsmen take this custom into account. There were specific habits related to the cutting time, the months of November – February being appropriate for cutting the wood, then, cutting down trees on the new moon so they are emptied of sap and insects, the rituals of body and soul cleansing of those who participated in the exploitation of the forest (they had to be washed, confessed and the special prayer of the wood-cutting craft had to be said jointly).

A proof of the continuity of wood manufacturing craft from olden times, are also the decorative elements, traces of ancient civilizations (Mihai Pop in Francis N. book, *Arta lemnului în Maramureș*, p. 5) which initially had magical-mythical functions (Mihai Dăncuș, 1986, p. 71) and which have been preserved and transmitted from generation to generation to the present day. And, as Mircea Eliade said, "are hoarding a whole series of cosmological symbols which, for a long time, were simply decorative motifs" (Mircea Eliade, 1939, p. 680).

The transformation of the Maramureș village from the economic, social and cultural perspective did not lead to the disappearance of the popular art, but rather to its creative development. If we talk about major changes related to the architecture of the area and take into account the raw material used, wood, the changes are few and they are reflected more in the techniques of processing materials that have evolved with the processing plants, but also in the styling of decorative motifs.

In each researched village within the project, but also from all over Maramureș, there are specialized craftsmen who are manufacturing traditional furniture items (tables, chairs, textile storage crates, pegs, beds, etc.),

agricultural tools, 'troite' (large wooden crosses), worship objects, traditional houses, technical installations, carryout carpentry works, small handicrafts, etc.

These workers are either peasants who occasionally do this job, but more skilled in the art of carving "craftsmen who know their work", or family members. The craftsmen have either learned on their own or have inherited their craft from their blood line relatives, or have affinities for this field. Not a few peasants were the craftsmen of their own homes. Some have progressed and became craftsmen of churches and gates, the wood carving adorning both the ends of the houses beams, the door and window frames, the veranda's, the gates pillars, as well as the small household objects. Living evidence of *wood civilization* can be still seen today on the Coșău Valley, Iza Valley and Mara Valley. There are the households' wooden gates from Berbești, Ferești, Călinești, Sârbi and Budești, as well as those in the open-air museums of Sighet, Baia Mare, Cluj, București, Sibiu, Golești.

In the last decades of the past century there was a great emphasis on the construction of wooden gates, thus resuming the old traditions in the construction of the famous gates of Maramureș if we think that in the mid-20th century Francis Nistor was inventorying in Maramureș 785 wooden gates and "vranițe" (smaller wooden gates, not carved) (Fr. Nistor, 1977, p. 8). Today, in the village of Călinești, in the Coșăului Valley alone, there are more than 58 traditional gates, different in sizes, number of pillars, sculptural ornaments (Barz M., Kosinszki S., Nemeș N., 2018, p. 7).

Renowned craftsmen have passed on their craft to those who work today. Popular craftsmen from all the villages of Maramureș use, in addition to traditional tools and techniques, modern tools and machines, which made their work easier and gave them the opportunity to express themselves more "beautifully".

We must also mention some of the craftsmen who remained in the local consciousness and who were known and recognized: Gheorghe Borodi, Pătru Godja "Moș Pupăza", Petru Bledea from Vadu Izei, Pop Gheorghe of Gânjului, Pop Ion Taina from Desești, Utan Mihai from Călinești, but also other craftsmen who today continue this craft that we will mention in the below rows.

According to a 1930 statistic, wood art was represented by 320 craftspeople, with 694 apprentices working. Research carried out 40-50 years ago records 244 craftsmen for Maramureș, 77 of whom were

¹ Research carried out within the project "Memoria Gestului" – Heritage Element between Forgetness, Rescue and Becoming", carried out by the Social-Cultural Foundation for Democracy "identity. unity. generosity. action" (i.u.g.a.), in partnership with the County Museum of Ethnography and Popular Art, Baia Mare. The project was financed by the Governments of Ireland, the Principality of Liechtenstein and Norway through the Financial Mechanism of the European Economic Area.

specialized in the art of wood and stone, the rest in other categories of popular culture. Research carried out by the IUGA Foundation in 2009¹ shows that 67 craftsmen from all fields of Maramureș folk art, have been identified in 40 villages of the Maramureș County.

Today, in the villages researched, we have identified 45 craftsmen, wood carvers, of which 9 in Vadu Izei, 16 in Valea Stejarului, 7 in Breb, 4 in Călinești, 3 in Văleni and 6 in Desești. They carve traditional furniture (nails, dowry crates, tables, chairs, etc.), gates, porches, church furniture, household items, ritual objects, and handicrafts, perform carpentry work, build and/or restore traditional houses and even churches. They are all skilled craftsmen, who have learned crafts either on the family line, or have been apprentices to skilled sculptors, or have studied in the field. The craftsmen we found today in the researched areas are the ones who will carry on these crafts and art that they have "inherited", are the ones who create real wood carvings and seek to convey "old myths of Maramureș spirituality" (Fr. Nistor, 1980, p. 20).

We are convinced that the craft of wood carving and traditional art will survive and will always represent our identity brand in the national cultural concept. But it also depends on us whether the crafts and the folk art will survive the current living times.

Bibliography:

Romulus Antonescu, *Dicționar de simboluri și credințe românești*, 2009

Livia Ardelean, *Istoria economică și socială a Maramureșului*, publishing Ethnologica, Baia Mare, 2012

Alexandru Baboș, *Șura cu grajd a lui Pătru Berci Albuțu. Un martor evocator al bisericii de lemn din Văleni și un document de arhitectură sacrală maramureșeană de la începutul secolului 16*, în "Arhitectura Religioasă din Transilvania", vol. IV, 233-248, Satu Mare, 2007

Alexandru Baboș, *Tracing a Sacred Building Tradition. Wooden Churches, Carpenters and Founders in Maramureș until the Turn of the 18th Century*, Lund, Sweden, 2004, pag. 109

Mirela Ana Barz, Nicoleta Nemeș, Sorin Alin Kosinszki, *poARTA MARAMUREȘEANĂ*, Sighetu Marmăției, 2018

Mihai Dăncuș, *Zona etnografică Maramureș*, Editura Sport-Turism, București, 1986

Eggertsson, O., Baboș, A., *Dendrochronological dating in Maramureș with special emphases on objects from the Maramureș museum in Sighetu Marmăției, Romania*, în "Tradiții și Patrimoniu", nr. 2-3. 40-49, 2002

Mircea Eliade, *Simbolismul arborelui sacru*, în „Revista Fundațiilor”, nr. 4, 1939.

Francis Nistor, *Arta lemnului în Maramureș*, Baia Mare, 1980

Marius Porumb, *Ușile împărătești de la Oncești și Budești Susani. Contribuții privind icoanele maramureșene din sec. XVII*, în Studia Universitatis, Historia, 16, fasc. 1, 1971

Pamfil Bîlțiu, *Prelucrarea artistică a lemnului în arta populară din Maramureș*, Editura Eurotip Baia Mare, 2010

***, *Maramureș Calendar*, New series, year V, nr. 10-11 november 2009 - october 2010, Editura CYBELA Baia Mare, 2010

*** Report 2018 in the project PN-III-P2-2.1-PED-2016-1058 - A new technique regarding dendrochronological dating. Statistical, biological and chemical approach (Constantin Nechita, Vasile Timur Chiș)

*Unelte folosite de meșterii
populari*

*Tools used by traditional
craftsmen*

Unelte folosite de meşterii populari

Prezenţi în toate satele din localităţile studiate, meşterii folosesc şi astăzi vechile tehnici tradiţionale de prelucrare a lemnului: cioplitul cu securea, fălţuitul cu barda, tăiatul şi crăpatul cu fierăstrăul şi joagărul. De-a lungul timpului meşterii populari, pentru a-şi uşura munca, şi-au creat propriile unelte, azi multe unelte vechi nu mai sunt folosite, unele au dispărut sau au fost înlocuite cu unelte industriale moderne, care le uşurează munca.

La executarea lucrărilor de sculptură în lemn se foloseşte un lung şir de unelte. Majoritatea uneltelor au fost sau sunt folosite de meşterii populari, în toate meseriile şi foarte puţine unelte au o întrebuinţare strictă, de aceea ele nu apar peste tot în text.

Tools used by traditional craftsmen

Being presents in all the villages of the studied rural communities, the craftsmen still use the old traditional woodworking techniques: carving with the axe, shearing with the blade, cutting and cracking with the saw and the 'joagar' (cross cut wooden tool). Over the time, popular craftsmen, in order to make their work easier, have created their own tools. Today many old tools are no longer used, some have disappeared or been replaced by modern industrial ones, which make their work easier.

A large number of tools is used for the performin wood carving works. Most tools have been or still are used by traditional craftsmen in all trades and very few tools have a strict use, therefore they do not appear everywhere in the text.

Unelte folosite pentru tăiat, curățat de coajă și fasonat arbori

Topor (unealtă pentru tăiat copaci, despicat lemne etc.)

Țapină (unealtă din fier cu coadă lungă din lemn, folosită la mânuit bușteanul). **Foto 1**

Vancău (unealtă din fier cu coadă lungă din lemn, folosită la rotirea bușteanul). **Foto 2**

Grif (unealtă din fier cu coadă lungă din lemn, folosită la mânuit bușteanul). **Foto 3**

Fierăstrău (unealtă folosită la tăiatul buștenilor). **Foto 4**

Joagăr (unealtă folosită la tăiatul buștenilor). **Foto 4**

Draici (fierăstrău cu mânere mari folosit pentru tăiatul pe lungime a bușteanului, la confecționarea bânelor și foștei de lemn; bușteanul era pus la înălțime de circa 2,5-3 m, pe două suporturi din lemn). **Foto 5**

Cuțitoi (unealtă folosită la îndepărtatul coajei, pentru tras dranița, la făcut draniță cu cioc). **Foto 6**

Răzușcă (unealtă folosită pentru îndepărtat coaja de pe bușteni). **Foto 7**

Tools used for cutting, peeling and trimming trees

Topor - Axe (Tool for cutting trees, splitting wood etc.)

Țapină - Picaroon (Iron tool with a long wooden tail used to handle the log). **Photo 1**

Vancău - Iron tool with a long wooden tail used to rotate the log. **Photo 2**

Grif - Iron tool with a long wooden tail used to handle the log. **Photo 3**

Fierăstrău – Handsaw (Tool used to cut logs). **Photo 4**

Joagăr - Cross cut Wood Saw (Tool used to cut logs). **Photo 4**

Draici – Handsaw used for cutting of the log on its length when making planks; the log was placed at a height of about 2.5-3 m, on two wooden supports). **Photo 5**

Cuțitoi - Drawknife - (tool used to remove the tree bark, for making wooden shingles and for making special shaped shingles 'duck beak' for churches' roof). **Photo 6**

Răzușcă - Bark Spud (tool used to remove the tree bark). **Photo 7**

Foto 1

Foto 2

Foto 3

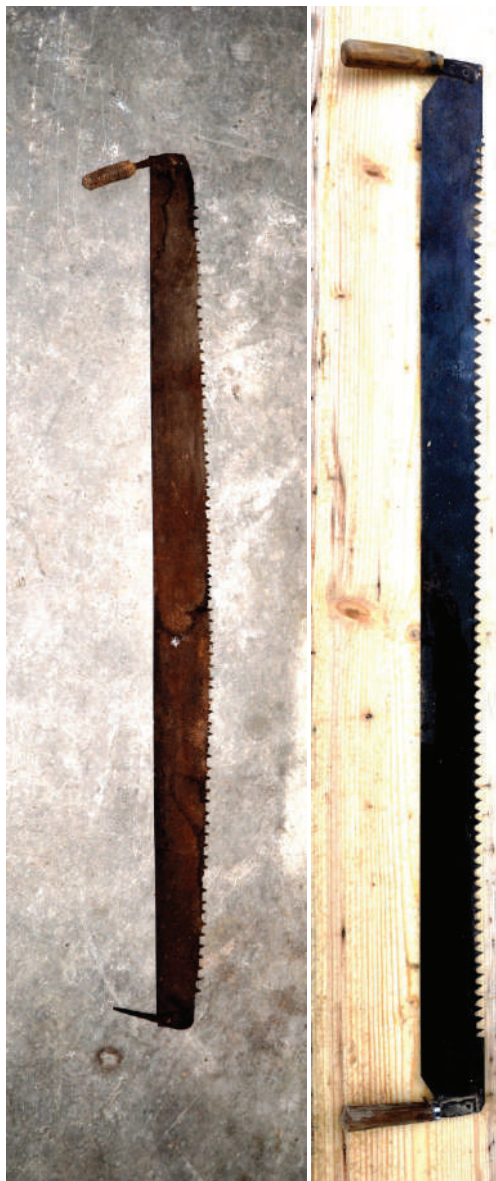

Foto 4

Foto 5

Foto 7

Foto 6

Unelte folosite la confecționarea draniței (șindrilei)

Cal de strunjit draniță = *scaun de durat* (suport din lemn pe care se prinde dranița pentru a fi prelucrată cu ajutorul cuțitoiului). **Foto 8**

Pișcătoare (butuc din lemn unde stă șpontul*). **Foto 9**

Custură de desfăcut șpontul = *cuțit pentru crăpat draniță*. **Foto 10**

Cuțitoi. **Foto 6**

Mai (unealtă din lemn, un fel de ciocan din lemn). **Foto 11**

**Șpontul* = bucată de lemn din butucul din care se face dranița, din șpont se fac circa 10-12 bucăți de dranițe

Foto 8

Tools used to make shingles (shakes)

Cal de strunjit draniță - Wooden support chair used when splitting the shingles. **Photo 8**

Piscatoare - Wooden stump where the “spont”* (trunk) is placed. **Photo 9**

Custură de desfăcut șpontul - Blade used to split the timber bolt and also to split the shingle from the bolt. **Photo 10**

Cutitoi - Shingle Froe blade. **Photo 6**

Mai - Wooden Mallet (wooden hammer).

Photo 11

*Spont** = A bolt of timber used for making shingles/shakes (about 10-12 shingles from each bolt can be made)

Foto 9

Foto 10

Foto 11

Unelte folosite la construirea bisericilor, caselor și anexelor

Dălți

Sfredele = burghie

Topor = săcure. **Foto 12**

Securice. **Foto 12**

Plancaci = *plancea* (un fel de secure mare cu coadă lungă și tăișul adus spre dreapta, folosit la cioplitul lemnului). **Foto 13**

Bardă mare (secure cu tăiș lat și coadă scurtă, folosită la cioplitul lemnului). **Foto 14**

Bardă mică

Securice cu mătă de tras cuie (unealtă folosită pentru drănițit). **Foto 15**

Mătă de tras cuie (unealtă din fier prevăzută la un capăt cu o despicătură folosită pentru îndepărtarea cuielor). **Foto 16**

Tiară cu sfoară = *șpargă* (pentru marcarea pe lungime a lemnului care urmează a fi cioplit cu barda). **Foto 17**

Ferăstrău mic de mână, cu rame. **Foto 18**

Vinclu (unealtă din lemn pentru a trasa sau măsura unghiul). Vinclul fix de 90° - **Foto 19A**, vinclul fix de 45° - **Foto 19B** și vinclu reglabil - **Foto 19C**

Metăr = metru. **Foto 20**

Tools used to build churches, houses and annexes

Dălți-Chisels

Sfredele/Burghie - Drills

Topor/Săcure - Axe. **Photo 12**

Securice - Small Axe. **Photo 12**

Plancaci - large axe with long tail and a bent to the right edge, used for wood carving. **Photo 13**

Bardă mare (wide-edged axe with short tail used for wood carving). **Photo 14**

Bardă mică (smaller wide-edged axe with short tail used for wood carving)

Securice cu mătă de tras cuie - Small axe with cats-paw/nail puller (tool used for removing nails when shingling). **Photo 15**

Mătă de tras cuie - Cats-paw (carpenter's tool with a V-shaped cleft for gripping nail heads). **Photo 16**

Tiară cu sfoară/Sparga - Twine tool (used for marking the length of wood to be split with the wide-edged axe). **Photo 17**

Ferăstrău mic de mână, cu rame – Bucksaw (hand-powered frame saw). **Photo 18**

Vinclu - Angle corner (wooden tool used to draw or measure the angle). The corner is fixed at 90°- **Photo 19A**, 45° **Photo 19B** or adjustable.

Photo 19 C

Metăr – Wooden meter **Photo 20**

Foto 13

Foto 17

Foto 12

Foto 14

Foto 16

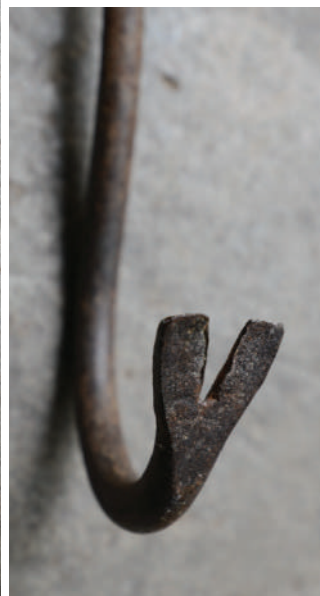

Foto 15

Foto 18

Foto 19A

Foto 19B

Foto 19C

Foto 20

Unelte folosite de dulgheri și meșteri care confecționează mobilier tradițional

Masă de tâmplărie = mehei. Foto 21

Dălți

Rindea = jilău = gilău (unealtă din lemn prevăzută cu un cuțit, folosită la netezirea lemnului). **Foto 22**

Robanc (rindea mare de 72 cm lungime, 8 cm lățime, 9 cm înălțime). **Foto 23**

Rindea de părcănit (rindea prevăzută cu un cuțit care face urme la ferestre și uși)

Rindea gură de broască

Rindea pentru falț (rindea prevăzută cu un cuțit, folosită pentru tăiatul scândurii pentru a permite îmbinarea între ele)

Sfredede = burghie. Foto 36

Ferăstrău de mână mic cu rame. Foto 18

Zgârieci = straimaz (unealtă pentru însemnat, de trasat linie dreaptă la ferestre, uși, mobilier tradițional). **Foto 24**

Tools used by carpenters and craftsmen who make traditional furniture

Masă de tâmplărie/Mehei - Carpentry table.

Photo 21

Dălți - Chisels

Rindea/jilău/gilău - Moulding plane (straight, short, long, simple, double, etc. used to smooth the surface of the wood). **Photo 22**

Robanc - Large moulding plane (72 cm length, 8 cm wide, 9 cm height). **Photo 23**

Rindea de părcănit - Moulding plane with a blade used for marking the wood length wise (for windows and doors)

Rindea gură de broască - Moulding Plane „frog mouth' shaped

Rindea pentru falț - Moulding plane with a blade used for carving the wood length wise to allow two pieces of wood to be joined together

Sfredede/burghie - Drills. Photo 36

Ferăstrău de mână mic cu rame - Bucksaw
Photo. 18

Zgârieci = straimaz - Tool used to mark the wood with straight lines for cuts (used for windows and doors) and also used for manufacturing traditional furniture. Photo 24

Sirisău de țâncuit (fierăstrău cu dinți depărtați, folosit la tocuri de uși și geamuri)

Teslă (unealtă cu coadă scurtă, cu tăiș lat și curbat, folosită la cioplit). **Foto 25**

Ferhoc = *Șarvoc* = *Șfarhoc* (unealtă din fier cu codă din lemn folosită pentru canelurile de la uși și ferestre). **Foto 26**

Țărcălam = compas din lemn (unealtă din lemn folosită la desenarea motivelor decorative). **Foto 27**

Horj (unealtă din fier cu mâner scurt din lemn, prevăzută la capete cu tăiș în formă de semicerc, folosită la incizarea (scobirea) obiectelor din lemn). **Foto 28**

Scobău (unealtă sub forma unui cuțit curbat, folosită la confecționarea lingurilor). **Foto 29**

Panson de bocerdat (unealtă din fier prevăzută la un capăt cu o formă, folosită la obiectele mici de artizanat). **Foto 30**

Panson de bocerdat mare (folosit la porți tradiționale)

Măță de prins = *strângătoare* (unealtă folosită la strângerea unor obiecte care au fost lipite). **Foto 31**

Știuț (fierăstrău de mână). **Foto 32**

Sirisău de țâncuit – Compass saw with rare teeth used when manufacturing door and window frames

Teslă – *Adze tool* (short-tailed, wide-edged and curved tool used for carving). **Photo 25**

Ferhoc/Șarvoc/Șfarhoc – Wooden tailed tool used for door and window grooves. **Photo 26**

Țărcălam – Old wooden measuring compass used to draw ornamental round motifs. **Photo 27**

Horj - *Crook Spoon Knife* - Iron tool with short wooden handle with a semi-circle shaped blade used to incise wooden objects. **Photo 28**

Scobău – *Spoon gauge chisel* (tool in the form of a curved knife used to make wooden spoons). **Photo 29**

Panson de bocerdat – Tool used to carve decorative patterns on traditional wooden gates (has an iron head with a specific design, often star shaped). **Photo 30**

Panson de bocerdat mare – Large tool used to carve decorative patterns on traditional wooden gates (has an iron head with a specific design, often star shaped)

Măță de prins = *strângătoare* – *Woodworking vice* (used for wood joinery). **Photo 31**

Știuț – *Small hand saw*. **Photo 32**

Foto 21

Foto 24

Foto 25

Foto 23

Foto 22

Foto 22

Foto 22

Foto 26

Foto 27

Foto 28

Foto 29

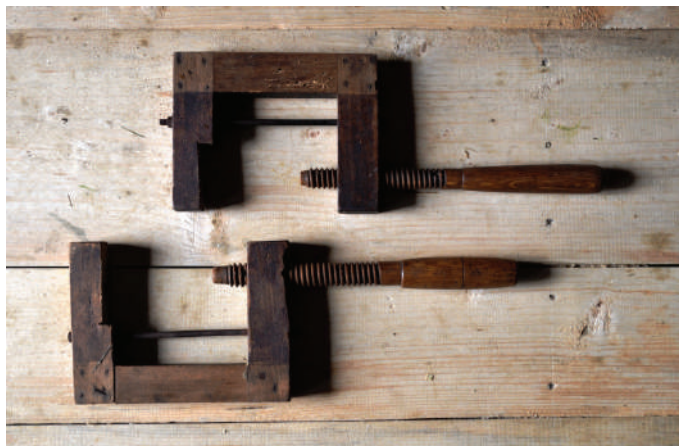

Foto 31

Foto 32

Foto 30

Unelte folosite de dogari

Mâță de tras cercurile (unealtă cu ajutorul căreia se fixau cercurile de fier la vasele din lemn).

Foto 33

Rindele

Rindea rotundă (pentru doage)

Gărdinar (unealtă de făcut gardina la butoaie, adică șanțulețul în care se fixează fundul sau capacul la butoaie etc.). **Foto 34**

Cuțitoi pentru doage (semirotund). **Foto 35**

Foto 33

Foto 34

Foto 35

Tools used by coopers

Mâță de tras cerurile - Tool used to fit the hoops of the barrels or on other wooden vessels.

Photo 33

Rindele – Bench planes

Rindea rotundă – Round bench planes (for staves)

Gărdinar – Tool used to cave the cannels for the barrel lid. **Photo 34**

Cuțitoi pentru doage – Semi-round froe blade. **Photo 35**

Unelte folosite de rotari

Capră pentru tras rafuri (suport de lemn pe care erau așezate roțile de la căruțe pentru a fi pus cercul de fier)

Tocilă (mașină compusă dintr-o piatră sub forma unui disc care este acționată cu ajutorul unui mâner sau de o pedală, pentru ascuțit uneltele de tăiat)

Sfredele = burghie. **Foto 36**

Cuțitoi. **Foto 6**

Fierăstrău mic de mână. **Foto 37**

Tools used by wheelwrights

Capră pentru tras rafuri - Wooden support where the cart wheels were placed so the flat steel tires can be fitted

Tocilă - Wheel sharpening stone

Sfredele/burghie - Drills. **Photo 36**

Cuțitoi – Froe blade. **Photo 6**

Fierăstrău mic de mână – Small handsaw. **Photo 37**

Foto 37

Foto 36

Unelte folosite pentru sculptură

Dălți

Dălți drepte. Foto 38

Ghin rotund (daltă cu tăiș semirotund) Foto 39

Daltă cu tăiș în V. Foto 40

Daltă de curățat. Foto 41

Mai. Foto 11

Tools used for carving

Dălți - Chisels

Dălți drepte – Straight chisels. Photo 38

Ghin rotund - Semi-round chisel. Photo 39

Daltă cu tăiș în V - V shaped chisel. Photo 40

Daltă de curățat – Cleaning chisel. Photo 41

Mai - Wooden Mallet (wooden hammer).

Photo11

Foto 41

Foto 38

Foto 40

Foto 39

*Meșteri populari din localitatea
Vadu Izei*

*Traditional craftsmen from
Vadu Izei village*

Sculptorul **prof. Muntean Ioan** a învățat meșteșugul singur, „meșter pă sama lui” (cum îi spune „pă la noi”). Folosește unelte și tehnici tradiționale.

Sculptează porți, troițe, elemente decorative, dar ... și pictează.

Loc. Vadu Izei

nr. 311

Sculptor **Prof. Ioan**

Muntean – He learned the craft of carving on his own, „a self-taught master” (how we call it around here). He is using traditional tools and techniques.

He sculpts gates, „troite” (large wooden crosses), decorative elements, and... he also paints.

Vadu Izei,

no 311

Sculptorul prof. **Muntean Ioan** în atelierul său de lucru
Sculptor Prof. **Ioan Muntean** in his workshop

Meșterul **Bledea Ioan Marian** lucrând la o troiță
Ioan Marian Bledea – craftsman – working on a “troiță” (large wooden cross)

Meșterul **Bledea Ioan Marian** a învățat meseria de la tatăl său Bledea Mihai.

Sculptează porți, troițe, construiește biserici, case tradiționale, vâltori etc., folosind tehnicile și uneltele tradiționale.

Localitatea Vadu Izei, str. Dumbrava, nr. 447

The craftsman **Ioan Marian Bledea** learned the craft from his father, Mihai Bledea.

He carves wooden gates, large wooden crosses, builds churches and traditional houses, whirlpools etc., using traditional techniques and tools.

Vadu Izei, no 447

Meșterul ”pă sama lui” **Bledea Mihai** a învățat singur meseria. Sculptează porți, troițe, construiește biserici, case tradiționale, vâltori etc., folosind tehnicile și uneltele tradiționale. Localitatea Vadu Izei, str. Dumbrava, nr. 447

Mihai Bledea – A master who has self-taught the craft. He is carving wooden gates, large wooden crosses, builds churches, traditional houses, whirlpools etc. using traditional tools and techniques. Valu Izei, Dumbrava Street, no 447

Meşterul **Bledea Mihai** lucrând alături de fiul său, **Bledea Ioan Marian**
Mihai Bledea – the craftsman working along his son, **Ioan Marian Bledea**

Meșterul popular Popovici Gheorghe.

Sculptează mobilier tradițional (mese, scaune, lăzi de zestre), obiecte de uz gospodăresc, obiecte de artizanat. Are o calificare, făcând școala profesională de prelucrare a lemnului, dar meșteșugul l-a învățat singur.

Loc. Vadu Izei, nr. 272

Gheorghe Popovici -

Popular craftsman

He carves traditional furniture (tables, chairs, and dowry crates), household items and handicrafts. He has a qualification, studying wood manufacturing in a vocational school, but he has self-taught the craft Vadul Izei, no 272

Popovici Gheorghe in his workshop

Meşterul **Popovici Gheorghe** în atelierul său de lucru

Vîrsta Ioan Vasile,
meşter popular, sculptor
în lemn.

A învăţat meserie singur.
Sculptează troiţe,
iconostase, dar execută şi
lucrări de tâmplărie,
folosind tehnici şi unelte
tradiţionale.

Loc. Vadu Izei
nr. 608

Ioan Mihnea from Vadu
Izei 'inherited' the craft
from his father. He makes
traditional furniture,
executes works as
carpenter, wooden joiner
or cooper. He uses
traditional techniques and
tools

Vadu Izei, Scobai Street,
no 448

Meșterul **Vîrsta Ioan Vasile** în atelierul său de lucru
Ioan Vasile Vîrsta in his workshop

Mihnea Ioan din Vadu Izei a moștenit meșteșugul de la tatăl său. Confectionează mobilier tradițional, execută lucrări de tâmplărie, dulgherie, dogărie. Folosește tehnicile și uneltele tradiționale.
Loc. Vadu Izei, str. Scobai, nr. 448

Ioan Mihnea from Vadu Izei 'inherited' the craft from his father. He makes traditional furniture, executes works as carpenter, wooden joiner or cooper. He uses traditional techniques and tools.
Vadu Izei, Scobai Street, no 448

Mihnea Ioan în atelierul său de lucru
Ioan Mihnea in his workshop

Teleptean Florin sculptează mobilier tradițional, obiecte de uz casnic și obiecte mici de artizanat. A învățat singur meșteșugul.

Deține în localitate și un magazin mic de suveniruri.
Loc. Vadu Izei, Nr. 190 A

Florin Teleptean – carves traditional furniture, household items and small handicrafts. He learned the craft on his own. He also owns a small souvenir shop.

Vadu Izei, no 190A

Telepcean Florin în atelierul său de lucru
Florin Telepcean in his workshop

Meșterul **Bledea Florin Petru** a moștenit pasiunea acestui meșteșug de la tatăl său Bledea Liviu și bunicul său Bledea Petru. Sculptează troițe, porți și construiește case tradiționale din lemn. Localitatea Vadu Izei, nr. 602

Craftsman **Florin Petru Bledea** inherited the passion for this craft from his father, Liviu Bledea and his grandfather Petru Bledea. He carves “large wooden crosses”, wooden gates and builds traditional wooden houses. Vadu Izei, no 602

Meşterul **Bledea Florin Petru** sculptând un „chituş” de la o poartă
Master **Florin Petru Bledea** carving a wooden support pillar for a gate.

Meșterul **Bledea Liviu** a învățat meșteșugul de la tatăl său, Bledea Petru, primul restaurator al Muzeului Maramureșan, sub priceperea căruia s-au montat primele case din Muzeul satului maramureșean, dar și de la bunicul său Apan Vasile, cunoscut meșter popular atât în localitate, cât și în împrejurimi.

Sculptează troițe, porți și construiește case tradiționale din lemn. Restaurează porți, mobilier tradițional și case tradiționale.

Localitatea Vadu Izei, nr. 602

Master **Liviu Bledea** learned the craft from his father, Petru Bledea, the first restorer of the Maramures Museum, whose skills were used to mount and position the first wooden houses in the Maramures Village Museum, but also from his grandfather, Vasile Apan, a craftsman known in his village but also in the neighborhood.

He carves wooden crosses “troite”, gates and builds wooden houses. He is also restoring wooden gates, traditional furniture and traditional houses.

Vadu Izei, no 602

Meșterul **Bledea Liviu** drănițând acoperișul la o poartă
Master **Liviu Bledea** shingling the roof of a wooden gate

*Meșteri populari din localitatea
Valea Stejarului*

*Traditional craftsmen from
Valea Stejarului*

Meșterul popular **Codrea Petru**, este ginerele vestitului meșter popular cunoscut de toți ca „Moș Pupăză”, care i-a insuflat dragostea față de această nobilă meserie și care l-a învățat tainele sculpturii în lemn. Confecționează porți, troițe, mobilier, iconostase, altare de vară pentru biserici etc., folosind uneltele și tehnicile tradiționale.

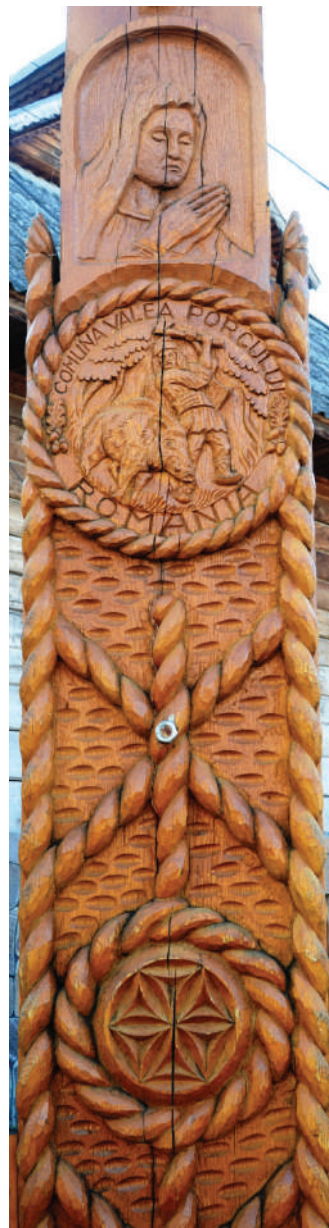
În atelierul lui Codrea Petru funcționează, din anul 2016, Școala de Vară „Moș Pupăză”, unde doritorii pot învăța tainele sculpturii în lemn.
Loc. Valea Stejarului, nr. 117

Traditional craftsman **Petru Codrea** – the son-in-law of the famous popular craftsman known as “Mos Pupaza” (Grandpa Hoopoe), who also instilled in him the love for this noble craftsmanship and who taught him the secrets of wood carving. He makes gates, wooden crosses, furniture, iconostasis, summer altars for churches etc. using traditional tools and techniques.

Since 2016 in his workshop functions the “Mos Pupaza” Summer School, where those who wish to learn the secrets of wood carving can do so.
Valea Stejarului, no 117

Sculpturi realizate
de **Codrea Petru**
Wood carvings by
Petru Codrea

Meșterul popular **Boșca Petru** sculptează mobilier tradițional, uși etc. A învățat meșteșugul singur, meșter „pă sama lui” și de la școală.
Loc. Valea Stejarului, nr. 1

Petru Boșca - Popular craftsman – carves traditional furniture, doors etc. He learned the craft on his own „a self-taught craftsman” but also in school.
Valea Stejarului, no 1

Meşterul popular **Boşca Petru**
în atelierul său

Popular craftsman **Petru Bocsa**
in his workshop

Meșterul popular **Boșca Ștefan** a învățat meșteșugul de la tatăl său. Sculptează: troițe, iconostase, porți, mobilier țăranesc, folosind unelte și tehnici tradiționale.

Loc. Valea Stejarului, nr. 74

Ștefan Boșca - Popular craftsman – learned the craft from his father. He carves: “troițe” (large wooden crosses), iconostasis, wooden gates, traditional furniture and other wooden items, using traditional tools and techniques.

Valea Stejarului, no 74

Popular craftsman **Stefan Boșca** carving a large wooden cross – „troiță”

Meșterul popular **Boșca Ștefan** sculptând o troiță

Meșterul popular **Gogotă Vasile**, sculptor în lemn.

A învățat tainele meșteșugului de la celebrul meșter popular Pătru Godja "Moș Pupăză" și de la Pop Gheorghe. Sculptează porți tradiționale, troițe, folosind tehnicile și uneltele tradiționale.

Loc. Valea Stejarului, nr. 122 A

Vasile Gogota – wood carver.

Learned the craft from the famous popular craftsman Patru Godja "Mos Pupaza" and from Gheorghe Pop. He carves traditional wooden gates, wooden crosses, using traditional tools and techniques.

Valea Stejarului, no 122A

Meşterul popular
Gogotă Vasile
sculptând o poartă

The craftsman **Gogota Vasile**
carving a
wooden gate

Meșterul **Gogotă Gheorghe** a învățat meserie de la tatăl său Gogotă Vasile. Este sculptor în lemn și lucrează în atelierul tatălui său. Sculptează porți tradiționale, troițe, folosind unelte și tehnici tradiționale. Loc. Valea Stejarului nr. 122 A

Gheorghe Gogotă – popular craftsman – learned the craft from his father – Vasile Gogotă. He is a wood carver and works in his father's workshop. He carves wooden gates, large wooden crosses, using traditional tools and techniques. Valea Stejarului, no 122A

Gogotă Gheorghe sculptând un „chituș” de la poartă
Gheorghe Gogotă carving a wooden pillar on a gate

Meșterul popular **Muntean Toader** a învățat meserie de la unchiul său, celebrul meșter popular Petru Godja „Moș Pupăză”. Sculptează porți tradiționale, mobilier de grădină, execută lucrări de dulgherie. A lucrat la 7 biserici de lemn, una în Italia, lângă Torino. Deține un atelier în localitate care poate fi vizitat. Folosește unelte și tehnici tradiționale. Loc. Valea Stejarului nr. 65

Toader Muntean – Popular craftsman – learned the craft from his uncle, famous craftsman Petru Godja, „Mos Pupaza”. He carves traditional gates, garden furniture, carpentry works. He worked on 7 wooden churches, one of them is in Italy, near Torino. He owns a workshop which can be visited. He uses traditional tools and techniques. Valea Stejarului, no 65

Meșterul popular **Muntean Toader** sculptând în atelier

The craftsman **Toader Muntean** carving in his workshop

Meșterul popular **Michnea Pătru** a făcut un curs de specialitate cu Pleș Vasile la fostul Combinat de Prelucrare a Lemnului, dar a lucrat și cu Pătru Godja „Moș Pupăză” de la care a învățat ce înseamnă arta tradițională maramureșeană. Sculptează troițe și obiecte de artizanat, folosind uneltele și tehnicile tradiționale. Deține în localitate un atelier care poate fi vizitat de turiști, iar doritori au posibilitatea de a învăța acest meșteșug.

Loc. Valea Stejarului, nr. 111

Popular craftsman **Pătru Michnea** followed a specialised course with Vasile Ples at the former Wood Manufacturing Factory , but also worked with Pătru Godja „Moș Pupăză” from whom he learn what traditional art of Maramures means. He carves „Troite” (large wooden crosses) and handicrafts, using traditional tools and techniques. He owns a workshop which can be visited by tourists, and where those keen to learn this craft can do so.

Valea Stejarului, no 111

Meșterul popular **Michnea Pătru**
sculptând în atelierul său

The craftsman **Pătru Michnea**
carving in his workshop

Meşterul popular **Michnea Pătru** a învăţat meserie de la celebrul meşter popular, Petru Godja „Moş Pupăză”. Sculptează porţi tradiţionale şi troiţe folosind uneltele şi tehnicile tradiţionale.
Loc. Valea Stejarului, nr. 36

Pătru Michnea – popular craftsman – learned the craft from the famous Pătru Godja „Moş Pupăză”. He carves wooden gates and large wooden crosses using traditional tools and techniques.
Valea Stejarului, no 36

Meșterul popular **Michnea Pătru** lucrând în atelier

Popular craftsman **Pătru Michnea** working in a workshop

Michnea Daniel este cel mai tânăr meșter, sculptor în lemn din localitățile cercetate de noi, în vârstă de 16 ani. A învățat meserie de la tatăl său, Michnea Pătru. Sculptează porți tradiționale, troițe, folosind unelte și tehnici tradiționale.

Loc. Valea Stejarului, nr. 195

Daniel Michnea aged 16, is the youngest wood carving craftsman in the studied villages. He learned the craft from his father, Pătru Michnea. He carves wooden gates and large wooden crosses using traditional tools and techniques

Valea Stejarului, no 195

Michnea Daniel în atelierul tatălui său
Daniel Michnea in his father's workshop

Meşterul popular **Michnea Ioan** a învăţat meserie de la celebrul meşter popular, Petru Godja „Moş Pupăză”. Sculptează porţi tradiţionale, troiţe, mobilier tradiţional şi construieşte case tradiţionale şi biserici, folosind unelte şi tehnicile tradiţionale. Loc. Valea Stejarului nr. 78 A

Ioan Michnea – popular craftsman – learned the craft from the famous Pătru Godja „Moş Pupăză”. He carves wooden gates, large wooden crosses, traditional furniture and builds houses and wooden churches using traditional tools and techniques. Valea Stejarului, no 78 A

Meşterul popular **Michnea Ioan** sculptând o troiță în atelierul său
Popular craftsman **Ioan Michnea** carving a „troita” (large wooden cross) in his workshop

Meșterul popular **Muntean Petru** a învățat meserie de la celebrul meșter popular, Petru Godja „Moș Pupăză”. A terminat liceul la secția Sculptură și a lucrat ca sculptor la fostul Combinat de Prelucrare a Lemnului din Sighetu Marmăției. Sculptează porți tradiționale, troițe, restaurează mobilier tradițional și construiește case tradiționale folosind uneltele și tehnicile tradiționale.
Loc. Valea Stejarului
nr. 22

Petru Muntean – popular craftsman - learned the craft from the famous Pătru Godja „Moș Pupăză”. He finished high school (carving section), worked as a carver in the former Wood Manufacturing Factory from Sighetu Marmatiei. He carves traditional wooden gates, large wooden crosses, restores traditional furniture and builds traditional houses using traditional tools and techniques.
Valea Stejarului, no 22

Meşterul popular **Muntean Petru** sculptând o troiță
Popular craftsman **Petru Muntean** carving a „troiță” (large wooden cross

Meșterul popular **Pop Petru** a învățat meserie de la celebrul meșter popular, Petru Godja „Moș Pupăză”. Sculptează porți tradiționale și mobilier de grădină, folosind uneltele și tehnicile tradiționale. Doi fii îl urmează, Pop Dinu Petru și Pop Andrei Valentin.
Loc. Valea Stejarului, nr. 53

Petru Pop – popular craftsman – learned the craft from the famous Pătru Godja „Moș Pupăză”. He carves traditional wooden gates and garden furniture using traditional tools and techniques. Two of his sons are following his steps learning this craft, Dinu Petru Pop and Andrei Valentin Pop.
Valea Stejarului, no 53

Meșterul popular **Pop Petru** cu fiul Pop Dinu Petru în atelier
 Popular craftsman **Petru Pop** with his son Dinu Petru Pop in the workshop

Pop Dinu Petru a învățat meserie de la tatăl său Pop Petru. Sculptează porți tradiționale și mobilier de grădină, folosind uneltele și tehnicile tradiționale.

Loc. Valea Stejarului, nr. 53

Dinu Petru Pop learned the craft from his father, Petru Pop. He carves traditional gates and garden furniture using traditional tools and techniques.

Valea Stejarului, no 53

Pop Dinu Petru în atelierul tatălui său Pop Petru

Dinu Petru Pop in his father's workshop

Pop Andrei Valentin a învățat meserie de la tatăl său Pop Petru. Sculptează porți tradiționale și mobilier de grădină, folosind unelte și tehnicile tradiționale.
Loc. Valea Stejarului, nr. 53

Andrei Valentin Pop learned the craft from his father, Petru Pop. He carves traditional gates and garden furniture using traditional tools and techniques.
Valea Stejarului, no 53

Pop Andrei Valentin în atelierul tatălui său Pop Petru
Andrei Valentin Pop in his father's Petru Pop workshop

*Meșteri populari din localitatea
Desești*

*Traditional craftsmen from
Desești village*

Meșterul popular **Pop Radu** (a Gânjului) a învățat meserie de la tatăl său, Pop Gheorghe a Gânjului, renumit sculptor în zonă.

Nu degeaba li se spune ”de-a Gânjului”!

Sculptează porți, troițe, cruci, dar este și maistăr de case tradiționale și biserici. Deține un atelier în localitate, care poate fi vizitat, unde se pot învăța tehnici tradiționale de prelucrare a lemnului.

Loc. Desești, nr. 295

Popular craftsman **Radu Pop** (of **Gânjului family**) learned the craft from his father, Gheorghe Pop of Gânjului family, famous carver in the area. There is a good reason to carry this name “Gânjului family”. He carves gates, “troițe” (large wooden crosses), crosses, but is also a craftsman in building traditional houses and wooden churches. He owns a workshop in the village which can be visited, where one can learn traditional wood manufacturing techniques. Desești, no 295

Meşterul popular **Pop Radu** sculptând un „chituş” cu „tesla”
Radu Pop – Popular craftsman carving a wooden pillar with an adze tool

Meşterul popular **Pop Vasile** a Gânjului a învăţat meserie de la tatăl său, Pop Gheorghe a Gânjului şi este fratele lui Pop Radu. Sculptează porţi, troiţe, cruci, elemente decorative, construieşte case în stil tradiţional, dar şi biserici maramureşene.

Loc. Deseşti, nr. 295

Vasile Pop of Gânjului family – popular craftsman – learned the craft from father Gheorghe Pop of Gânjului family. His brother is Radu Pop. He carves gates, large wooden crosses, crosses, decorative elements, builds houses in a traditional style and also builds wooden churches. Deseşti, no 295

Pop Vasile sculptând „căpriori” și „chituși” la un pridvor

Vasile Pop carving “căpriori” (wooden poles supporting the porch roof) and “chitusi” (wooden bunch supporting the arcade of the porch)

Meșterul popular **Pop Petru** (Petrea lu' Petri), sculptor în lemn, a învățat meserie mai mult singur, dar și de la meșterul Petru din Oncești. Sculptează mobilier tradițional, elemente decorative, porți, troițe, cruci și construiește case tradiționale. Este și rotar. Folosește uneltele și tehnicile tradiționale.
Loc. Desești, nr. 31

Petru Pop (Petre a lu' Petri family), a wooden carver, he learned the craft mostly on his own but also from the craftsman Petru from Oncesti. He carves traditional furniture, decorative elements, gates, “troite” (large wooden crosses) and builds traditional houses. He is also a wheelwright. He uses traditional tools and techniques.
Desesti, no 31

Pop Petru confecționând o roată
Petru Pop manufacturing a wheel

Troița Eroilor din Primul și al
 Doilea Război Mondial

Heroes „Troita” - Large wooden cross dedicated to
 war heroes from the First and Second World War

Meșterul popular **Țânțaș Viorel** a învățat meserie de la meșterii locali Pop Gheorghe a Gânjului și de la Roman Gheorghe a lui Crăciun, nu neapărat ca o pasiune ci mai degrabă ca o necesitate. Azi, este un meșter renumit în localitate și în zonă, sculptează porți, mobilier tradițional, troițe, cruci, unelte agricole, construiește case tradiționale și garduri din nuiile împletite, folosind unelte și tehnici tradiționale.
Loc. Desești, nr. 61

Viorel Țânțaș – popular craftsman who learned the craft from the local masters Gheorghe Pop of Gânjului and Gheorghe Roman of Crăciun family, not necessarily as a passion but mostly as a necessity. Today, he is a well-known craftsman in the area, carving gates traditional furniture, large wooden crosses, crosses, agricultural tools, builds traditional wooden houses and braided twigs fences, traditional tools and techniques.
Desesti, no 61

Cruce confecționată de meșterul popular **Țânțaș Viorel**
Wooden cross carved by popular craftsman **Viorel Țânțaș**

Meșterul popular **Pop Ion - Taina** a învățat singur meserie. Este meșter popular cunoscut și recunoscut în zonă și în țară. Sculptează porți, troițe, cruci, diferite elemente decorative, dar este și „maistăr” de case tradiționale și biserici maramureșene. Folosește tehnici și unelte tradiționale specifice sculpturii în lemn. Loc. Desești, nr. 297

Popular craftsman **Ion Pop – Taina** learned the craft on his own. He is a known popular craftsman but is also a „master” in building traditional houses and churches specific to Maramures. He uses traditional techniques and tools which are specific to wood carving. Desesti, 297

Pop Ion - Taina finisând o grindă cu barda

Ion Pop – Taina finishing a wooden beam using his wide-edged axe

Meșterul **Pop Ionuț Andrei** - **Taina**, în vârstă de 26 de ani, a învățat meserie de tatăl său, Pop Ion - **Taina**, recunoscut meșter popular atât în zonă, cât și în țară. Sculptează troițe, cruci de lemn, porți și construiește case tradiționale, biserici, folosind unelte și tehnici tradiționale.

Loc. Desești, nr. 297

Craftsman **Ionut Andrei Pop – Taina** – aged 26 – learned this craft from his father Ion Pop – **Taina**, a craftsman well-known in the area but also countrywide. He carves large and small wooden crosses, wooden gates but also builds traditional houses, churches, using traditional tools and techniques.

Desesti, no 297

Pop Ionuț Andrei -
Taina lucrând cu
rindeaua reglabilă și cu
gărdinarul

Ionut Andrei Pop –
Taina working with the
moulding plane and with
a tool used for cutting the
barrel grooves -
“grădinar”

*Meșteri populari din localitatea
Breb*

*Traditional craftsmen from
Breb village*

Meșterul popular **Petric Ioan** sculpează mobilier tradițional (cuiere, lăzi de zestre, mese, scaune etc.), porți, prispe, mobilier bisericesc, obiecte casnice, obiecte de artizanat. A învățat meseria singur și, după cum afirmă, "sculptura pentru mine a fost o plăcere". În lucrările lui, folosește atât uneltele, cât și tehnicile tradiționale specifice. Deține un atelier în localitate care poate fi vizitat, dar și un mic magazin de suveniruri.
Loc. Breb, str. Mocirii, nr. 232

Popular craftsman **Ioan Petric** carves traditional furniture (hangers, dowry crates, tables, chairs etc.), gates, benches, ritual furniture, household items, and handicrafts. He learned the craft on his own and, as he says "carving for me was a pleasure". In his work he is using the tools and also the traditional specific techniques. He owns a workshop in the village which can be visited, as well as a souvenir shop.
Breb, Mocirii Street, no 232

Meșterul popular **Petric Ioan** sculptând o poartă
Popular craftsman **Ioan Petric** carving a wooden gate

Pop Gheorghe este un „veteran” al meșteșugului confecționării de unelte agricole specifice adunatului de fân. În etate de 94 de ani, el confecționează furci și greble pentru doritori. A învățat singur această îndeletnicire. Are comenzi în satul natal, dar și din satele învecinate. Deține în gospodăria proprie un atelier care este vizitat de turiști. Îi urăm sănătate multă și putere de muncă în continuare!

Loc. Breb, Josani, nr. 39

Gheorghe Pop is a „veteran” of the craft of manufacturing agricultural tools specific for harvesting hay. Aged 94, he makes hay forks and rakes for those who seek to buy. He is a self-taught craftsman. He has orders from his hometown but also from the neighbouring villages. He owns in his household a workshop visited by tourists. We wish him health and strength so he can continue to work!

Breb, Josani, no 39

Meșterul **Pop Gheorghe** confecționând greble și furci din lemn

The craftsman **Gheorghe Pop** manufacturing wooden hay forks and rakes

Meșterul popular **Pop Gheorghe** a lui Pătru Niței a învățat meseria de la tatăl său, Pop Petru, iar fiul său, tot Pop Petru, continuă meșteșugul în localitatea Mara. Deci, iată, trei generații de meșteri populari în aceeași familie, lucru des întâlnit în Maramureș. S-a specializat mai mult pe miniaturi: pecetare, fuse cu zurgălăi, cruci, mici sculpturi de artizanat. Folosește tehnicile și uneltele tradiționale. Deține un atelier în localitate care poate fi vizitat și unde doritorii pot să învețe acest meșteșug, dar și un magazin de suveniruri.

Loc. Breb, Susani, Nr. 370
Popular craftsman **Gheorghe Pop of Pătru Niței** learned the craft from his father, Petru Pop, and his son also called Petru Pop continues the craft in Mara village. So, here we can see, three generations of craftsmen in the same family, tradition often seen in Maramures. He specialised mostly on miniature items: holy bread stamps, spindles with “zurgalau” (a sort of a wooden bell attached to the spindle), crosses, small artisanal sculptures. He uses traditional techniques and tools. He own a workshop which can be visited and where the craft can be taught, as well as a souvenir shop.

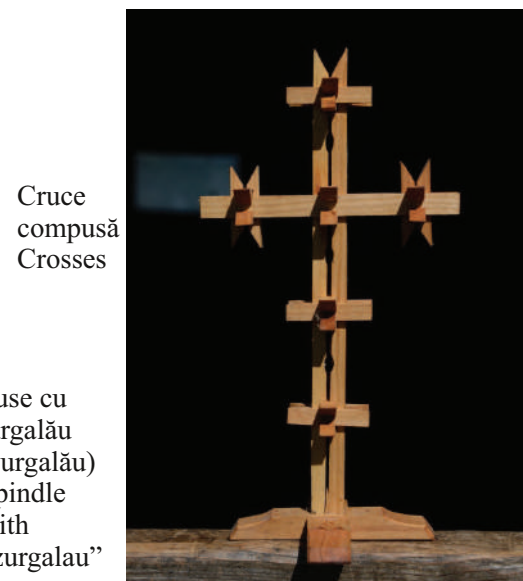
Pop Gheorghe în magazinul de suveniruri
Gheorghe Pop in his souvenir shop

Pecetare
 Holy bread
 stamps

Fuse cu
 țurgalău
 (zurgalău)
 Spindle
 with
 “zurgalau”

Cruce
 compusă
 Crosses

Meșterul popular **Pop Vasile Florin** a lui Avrinte, sculptor în lemn, sculptează mobilier tradițional, troițe, execută lucrări de tâmplărie, confecționează unelte agricole tradiționale, construiește și restaurează case tradiționale. A învățat meserie de la tatăl său, Pop Petru, de la bunicul său, Pop Mihai și de la unchiul său Pop Tănase. Deține în localitate un atelier care poate fi vizitat de turiști.
Loc. Breb, nr. 255

Popular craftsman **Vasile Florin of Avrinte** family – wood carver. Carves traditional wooden crosses, makes carpentry works, manufactures agricultural tools, builds and restores traditional houses. He learned the craft from his father Petru Pop, from his grandfather Mihai Pop and from his uncle Tănase Pop. He own a workshop in the village which can be visited by tourists.
Breb, no 255

Meșterul popular **Pop Vasile Florin** sculptând un „căprior” de la pridvor

Popular craftsman **Vasile Florin Pop** carving a „caprior” (wooden post) of a porch

Meșterul popular **Tiran Petru** execută lucrări de restaurare case tradiționale, construiește case în stil tradițional, garduri de nuiete împletite, dar este și meșter drănițar. A învățat meserie de la bunicul său, Tiran Mihai. Folosește tehnici și unelte tradiționale. Deține un atelier în gospodăria proprie.
Loc. Breb, nr. 344

Popular craftsman **Petru Tiran** executes restorations works on traditional houses, builds houses in a traditional style, makes braided twigs fences, but he is also a shingle craftsman. He learned his craft from his grandfather, Mihai Tiran. He uses traditional tools and techniques. He owns a workshop in his household.
Breb, no 344

Meșterul popular **Tiran Petru** confecționând draniță (șindrila)
 Popular craftsman **Petru Tiran** manufacturing shingles (shakes)

Meșterul popular **Tiran Ion** (a lui Pușcău din Mociră) a învățat meserie de la tatăl, Tiran Gheorghe și bunicul său, Tiran Mihai și după cum afirmă el ”este o tradiție în familie”. Sculptează mobilier tradițional, porți, prispe, execută lucrări de tâmplărie, construiește case și biserici în stil tradițional. Folosește uneltele și tehnicile tradiționale. Deține un atelier în gospodăria proprie, unde doritorii pot învăța meșteșugul.

Loc. Breb, Strada Mocirii, nr. 219 A

Popular craftsman **Ion Tiran** (of Pușcău from Mociră) learned the craft from his father Gheorghe Tiran and his grandfather Mihai Tiran, as he says „there is a tradition in the family”. He carves traditional furniture, gates, benches, carvery works, builds houses and churches in a traditional style. He owns a workshop in his own household where those who wish can learn the craft.

Breb, Mocirii Street, no 219 A

Meşterul popular **Tiran Ion** alături de fiul său, Tiran Gheorghiță, care va duce mai departe acest meșteșug. Popular craftsman **Ion Tiran** along his son, Gheorghiță Tiran will carry on practising this craft in the family.

Meșterul **Tiran Gheorghiță** (a lui Pușcău din Mociră) a învățat meserie de la tatăl său Tiran Ion și bunicul său Tiran Gheorghe. Sculptează porți și prispe. Folosește uneltele și tehnicile tradiționale. Lucrează alături de tatăl său, Tiran Ion.
Loc. Breb, Strada Mocirii, nr. 219 A

Gheorghiță Tiran (of Pușcău family from Mociră) learned the craft from his father Ion Tiran and his grandfather Gheorghe Tiran. He carves wooden gates and benches. He uses traditional tools and techniques. He is working alongside his father, Ion Tiran.
Breb, Mocirii Street, no 219A

Meşterul popular **Tiran Ion** alături de fiul său **Tiran Gheorghiță**, care va duce mai departe acest meșteșug.
Popular craftsman **Ion Tiran** with his son **Gheorghiță Tiran**, who will carry on practising this craft.

*Meșteri populari din localitatea
Călinești*

*Popular craftsmen from
Calinesti village*

Meșterul popular **Cupcea Petru** a făcut o specializare în tâmplărie la Sibiu, dar meșteșugul l-a învățat de la tatăl său, Cupcea Mihai. Sculptează mobilier tradițional, porți, mobilier de grădină, execută uși și ferestre. Folosește uneltele și tehnicile tradiționale specifice.

Loc. Călinești, nr. 72

The popular craftsman **Petru Cupcea** took a carving speciality course in the city of Sibiu, but he learned the craft from his father Mihai Cupcea. He carves traditional furniture, gates, garden furniture and manufactures doors and windows. He is using specific traditional tools and techniques.

Calinesti, no 72

Meşterul popular **Cupcea Petru** în atelierul său
Popular craftsman **Petru Cupcea** in his workshop

Meșterul popular **Cupcea Vasile Mihai** a învățat meserie de la tatăl său Cupcea Petru. Sculptează mobilier tradițional, porți, mobilier de grădină, execută uși și ferestre. Folosește uneltele și tehnicile tradiționale specifice. Deci, iată, trei generații de sculptori, în aceeași familie.

Loc. Călinești, nr. 72

Popular craftsman **Vasile Mihai Cupcea** learned the craft from his father Petru Cupcea. He carves traditional furniture, gates, garden furniture, manufactures doors and windows. Uses specific traditional tools and techniques. Here we can see again three generations of carvers in the same family.

Calinesti, no 72

Meșterul popular **Cupcea Petru** cu fiul său **Cupcea Vasile Mihai**

Popular craftsman **Petru Cupcea** with his son **Vasile Mihai Cupcea**

Meșterul popular **Cupcea Vasile Mihai** sculptând

Popular craftsman **Vasile Mihai Cupcea** - carving wood.

Meșterul popular **Nemeș Petru** are calificări în prelucrarea lemnului, fiind absolvent al primei promoții de tâmplari ai Școlii Profesionale care funcționează și azi în cadrul Liceul Tehnologic Forestier din Sighetu Marmăției. Sculptează mobilier tradițional și execută lucrări de dulgherie.

Loc. Călinești, nr. 46

Popular craftsman **Petru Nemes** – he has qualifications in wood manufacturing, being graduated of the first generation of carvers at the Vocational School which functions even today within the FORESTIER Technologic High School from Sighetu Marmatiei. He carves traditional furniture and makes various carvery works. Calinesti, no 46

Meşterul popular **Nemeş Petru** lucrând în atelier
Popular craftsman **Petru Nemes** working in the workshop

Meșterul popular **Todoran Laurențiu** a învățat meșteșugul de la verișorul său, Popovici Vasile. Sculptează mobilier de grădină, construiește căsuțe, execută lucrări de tâmplărie și dulgherie. Deține în localitate un atelier de lucru care poate fi vizitat, dar și cu posibilități de învățare a meșteșugului.
Loc. Călinești, nr. 85

Popular craftsman **Laurențiu Todoran** learned the craft from his cousin Vasile Popovici. He carves garden furniture, builds small wooden houses and makes carvery works. He owns a workshop in the village which can be visited, but also with possibilities of learning the craft.
Calinesti, no 85

Meşterul popular
Todoran Laurențiu
lucrând în atelier

Popular craftsman
Laurențiu Todoran
working in the workshop

*Mestri populari din localitatea
Văleni*

*Popular craftsmen from
Valeni village*

Meşterul popular **Godja Ioan** este fiul celui care a fost celebrul meşter în lemn, Pătru Godja Pupăză din Valea Stejarului. Sculptează porţi tradiţionale, troiţe, obiecte de artizanat. Deţine în localitate un atelier care poate fi vizitat de către turişti. Face parte din Asociaţia Culturală Tiberiu Utan din localitate. n lucrările sale foloseşte unelte şi tehnicile tradiţionale specifice. Loc. Văleni, nr. 426

Popular craftsman **Ioan Godja** is the son of the famous wooden carver Pătru Godja Pupăză from Valea Stejarului. He carves traditional gates, large wooden crosses and handicrafts. He has a workshop in the village which can be visited by tourists. He is a member of the *Cultural Association Tiberiu Utan* from Valeni. In his works he uses specific traditional tools and techniques. Valeni, no 426

Meșterul popular **Godja Ioan** sculptând un stâlp de poartă
Popular craftsman **Ioan Godja** carving a wooden pillar

Meșterul popular **Pop Grigore** sculptează porți tradiționale, cruci, dar și mobilier de grădină. A învățat meserie de la tatăl său, Pop Grigore, care a lucrat și Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Baia Mare.
Loc. Văleni, nr. 11 B

Popular craftsman **Grigore Pop** carves traditional gates, crosses but also garden furniture. He learned his craft from his father Grigore Pop who worked at the Ethnography and Popular Art Museum from Baia Mare.
Valeni, no 11 B

Meşterul popular **Pop Grigore** în faţa casei
Popular craftsman **Grigore Pop** in front of his house

*Activități cu elevi în cadrul
proiectului*

*Activities with students participating in
the project*

Atelier de tâmplărie realizat în cadrul proiectului meșteșugART.

Carpentry workshop organised within the craftARTproject.

Activități cu elevi și meșteri populari în atelierul de tâmplărie realizat în cadrul proiectului meșteșugART
Activities with students and popular craftsmen in the carpentry workshop carried out within the craftART project.

Elevi și meșteri populari în expoziția realizată în cadrul atelierului de tâmplărie
Students and popular craftsmen in the exhibition organised within the carpentry workshop

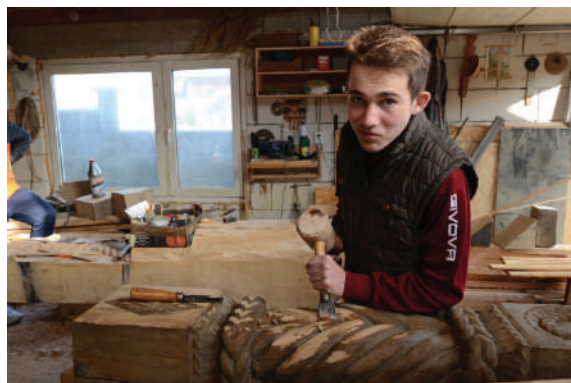

Expoziție realizată
de elevi în cadrul
proiectului
meșteșugART

Exhibition prepared
by students which
were part of the
craftART project.

Activități cu elevi în vizită la atelierle de tâmplărie ale meșterilor populari
Activities with students visiting the popular craftsmen's carpentry workshops

ISBN 978-973-0-32925-4

Mirela Ana BARZ

Vasile Timur CHIȘ

mesteșugART